
Hjertets lidelse, leppenes sang - noen glimt fra melankoliens historie

ARTIKKEL

LIE AK

Sammendrag

Melankoli - ordet har mange og varierte betydninger. I dag er det nærmest gått ut av det medisinske vokabular, og brukes i ICD-10 kun om depresjon med biologiske symptomer. Til gjengjeld dukker ordet melankoli til stadighet opp i andre fora, som på dagsavisenes kultursider eller i vitenskapelige publikasjoner innen humaniora. I denne artikkelensettes søkelyset på bakgrunnen for dette betydningsmangfoldet i melankolitradisjonens lange historie. Utgangspunktet er antikkens humoralpatologi, der melankoli betegnet dels en av de fire kroppsvæsker, den sorte galle, dels en sykdom som skyldtes overskudd av denne væsken og dels en mennesketype (temperamentslæren). Gjennom århundrene får dette grunnlaget stadig nye tilføyelser, som i middelalderens syndefallsfortolkning og renessansens fokus på geniet. Etter hvert etableres dagens splittelse mellom de humanistiske fag og den naturvitenskapelige medisin - samtidig som melankolibeholdes som kategori innenfor begge områder.

Publisert: 30. juni 1999. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2025. Lastet ned fra tidsskriftet.no 26. desember 2025.